**VERSLAG VAN DE SESSIE VAN DE RAAD DER GEMEENTE HAARLEMMERMEER OP DONDERDAG 18 JANUARI 2024**

**Onderwerp: Sessieverzoek GroenLinks Burgerberaad**

Voorzitter: mw. K. Kliphuis

De leden: dhr. T.M. Beusenberg, dhr. H. den Butter, mw. A.E. Gumbert, dhr. E. Hagemeijer, mw. J.B. Kamsteeg, mw. A.P. Maat, mw. S. van de Meeberg, mw. A.N. Mees-Marhe, dhr. P.C.I. Meijer, dhr. J.G. Rip, mw. M.C.M. Roos, dhr. J.J. Schaap, dhr. H.P. Spijker

Griffier: dhr. M.H.H. Gerding

Portefeuillehouders: mw. C.F.M. van der Meij, mw. M.H.F. Schuurmans-Wijdeven, mw. M.L. Sedee-Schuitemaker

Insprekers: Geen

---

De VOORZITTER: Goedenavond dames en heren, hier in de zaal en ook thuis. We gaan weer van start. Welkom bij de bespreking van het sessieverzoek van GroenLinks over het burgerberaad. Voor ons ligt geen raadsvoorstel met beslispunten, maar het motivatieformulier van de fractie. Daarnaast hebben we ook op 11 januari jl. een informatieve bijeenkomst over dit onderwerp gehad als raad. Dus zal ik zo direct beginnen met de eerste termijn. GroenLinks krijgt als eerste het woord met wat extra spreektijd, zoals gebruikelijk. Na de eerste termijn zullen eventuele vragen aan het college door het college worden beantwoord. Dan kunnen we aan het eind door naar een tweede termijn met een vrij debat. Ik wil als eerste het woord geven aan mevrouw Gumbert.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel voorzitter. Dit jaar is vorige week goed begonnen met die informatieve bijeenkomst die de voorzitter net noemde over het burgerberaad. En straks gaan we in gesprek over de vraag of een burgerberaad geschikt zou zijn voor Haarlemmermeer en onder welke voorwaarden dan. Aan de hand van het debat vanavond is GroenLinks van plan om een initiatiefverordening voor het burgerberaad op te stellen. Maar het lijkt ons goed om eerst te benoemen waarom wij vinden dat onze gereedschapskist voor participatie nog niet compleet is.
Voorzitter, GroenLinks is niet snel tevreden. Wij willen dat de inwoners van Haarlemmermeer echt mee kunnen doen, dat hun ervaringsdeskundigheid telt, dat ze een aandeel hebben in het reilen en zeilen van deze gemeente en dat hun betrokkenheid niet alleen relevant is als ze eens per vier jaar hun stem mogen uitbrengen.
Democratie is waardevol, daar zijn we het als gekozen volksvertegenwoordigers vast over eens. Maar wat betekent democratie eigenlijk in een gemeente als de onze? Burgers verwachten veel van de overheid. Lage kosten, een efficiënte organisatie, maatwerk en individuele aandacht, vrijheid en veiligheid. Een prettige woonomgeving, een prettige woning. Als dat nodig is, zorg en ondersteuning die vrij toegankelijk en snel beschikbaar is, en het allemaal met zo min mogelijk regels en bemoeienis.
Het vertrouwen dat de overheid aan al die wensen kan voldoen is laag. Bij de vorige gemeenteraadsverkiezingen heeft minder dan de helft van de mensen de moeite genomen om een stem uit te brengen. Je zou dus kunnen denken dat de Haarlemmermeerse burger niet geïnteresseerd is in de lokale politiek. In ons, of in ons werk. Je zou ook kunnen denken dat die burger dik tevreden is en stemmen daarom niet nodig vindt. Maar toen we vorig jaar in deze raad het Verkeersstructuur Hoofddorp behandelden, waren de reacties van de inwoners op dat plan glashelder. Inwoners zijn bijzonder

geïnteresseerd in onze plannen, maar ze zijn niet bepaald tevreden. Het verkeersstructuurplan is een onderwerp waar heel veel inwoners gedurende vele jaren mee te maken zullen krijgen. Er moeten daarom keuzes worden gemaakt die invloed hebben op hun dagelijks leven. Praktische keuzes, financieel-economische keuzes, keuzes die gaan over klimaat, natuur, ecologie en gezondheid, kortom, politieke keuzes. En om zulke keuzes te maken bestaat de gemeenteraad, maar we maken ze niet voor onszelf. We zitten hier als vertegenwoordiger van de inwoners van onze gemeente, van alle inwoners, ook als die nog niet mogen stemmen, geen zin hebben om te stemmen, of zelfs als ze hier nog niet eens wonen. We maken keuzes die hun leven mee vormgeven en houden rekening met hun belangen en verlangens, zo goed als we kunnen.
Geen enkele keuze heeft voor iedereen het gewenste resultaat, dus we zoeken de gulden middenweg. We laten mensen participeren, want we willen de best mogelijke keuze maken. Maar soms is er dan zo'n plan waar we als raad over moeten stemmen en blijkt dat de mensen voor wie we dat doen er heel anders over denken. Ze maken zich massaal druk om onze beslissingen. Ze zijn het er niet mee eens. Ja, er is een participatieproject geweest, maar nee, de inwoners voelen zich niet gehoord en vinden dat hun belang niet voldoende is meegenomen. Het verkeersstructuurplan is natuurlijk maar een voorbeeld. Maar het is wel een mooi voorbeeld van een plan waar beter luisteren naar de inwoners in een eerdere fase heel nuttig was geweest.
Onderbouwd door een advies van een burgerberaad, kan de raad echt voor de inwoners een besluit nemen. Omdat we dan weten hoe ze erover denken. En als we van hun advies afwijken, kunnen we vertellen waarom we dat doen en op welke manier we wel hun adviezen kunnen verwerken in het plan. Besluitvorming kan dan sneller verlopen. Er is meer draagvlak, we besparen veel kosten en vooral veel ergernis.
Het organiseren van een burgerberaad kost tijd, menskracht en geld, maar het verwerken van honderden zienswijzen kost ook tijd, menskracht en geld. En aan het eind van zo'n traject is het vertrouwen in de overheid alleen maar afgenomen. Bij een burgerberaad kan het juist toenemen. We moeten onze inwoners serieuzer nemen. Er zijn vast mensen die alles best vinden zolang het niet in hun achtertuin is. Mensen die sowieso overal tegen zijn, mensen die vrezen voor hogere kosten. En mensen die vinden dat raadsleden gewoon hun werk moeten doen en niet bij hen aan moeten komen kloppen. Maar volgens GroenLinks is politiek niet iets wat alleen de raad aangaat. In wat voor samenleving wonen we en hoe zou die samenleving nog beter groener, gezonder, gemeenschappelijker of misschien zelfs goedkoper kunnen? Waar willen we met zijn allen naartoe?
Vorige week hebben we allemaal een rapport van de RKC ontvangen over vertrouwen in de lokale democratie en dit rapport geeft aan dat inwoners graag willen meebeslissen en dat er naar alle inwoners geluisterd wordt. Een burgerberaad is een manier om als samenleving in gesprek te gaan met elkaar. Niet ter vervanging van de vertegenwoordigende democratie of van bestaande participatiemethodes, maar als aanvulling daarop. Het is geen soft gedoe van pappen en nathouden in plaats van spijkers met koppen. Door burgers en hun ervaringsdeskundigheid serieus te nemen kunnen we besluiten nemen 'met' in plaats van 'over' voor inwoners, besluiten die hun leven en onze samenleving beter maken. GroenLinks is dan ook benieuwd naar de visie van onze collega's en van het college.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Gumbert, dan geef ik nu het woord aan mevrouw Kamsteeg, PvdA.

Mevrouw KAMSTEEG: Dank u wel voorzitter. De PvdA is blij met deze sessie over het burgerberaad van GroenLinks. Te vaak zien we bij de huidige participatieprocessen dat onze inwoners zich niet gehoord voelen en gefrustreerd achterblijven en zich genoodzaakt voelen zich tot de raad te wenden middels inspreken of, zoals bij het VSP Hoofddorp, het indienen van 800 zienswijzen.
Het burgerberaad als extra tool op de participatieladder is wat de PvdA betreft een uitstekend middel om de afstand tussen de burger en het bestuur, c.q. de politiek van onze gemeente, te verkleinen, maar

vooral ook om het vertrouwen terug te winnen. Daarnaast sluit dit naadloos aan bij de vijf initiatiefraadsvoorstellen met meer vertrouwen die de PvdA het komende jaar gaat indienen.
Wat maakt een burgerberaad dan zo anders dan dat wat wij in onze gemeente tot nu toe doen aan participatie? Dat is vooral het gebruik van een gewogen loting. Dit heeft het grote voordeel dat ook inwoners die je niet altijd ziet op de gebruikelijke inspraakavonden een kans krijgen om mee te praten en er een goede verdeling komt van deelnemers in bijvoorbeeld opleidingsniveau, leeftijd, man-vrouwverhouding, et cetera. Maar vooral dat er niet al een uitgewerkt plan ligt, waar burgers nog iets van mogen vinden.
Voor het slagen van een burgerberaad en dus ook voor het herstel van vertrouwen, zijn de volgende voorwaarden van groot belang. Stel een open vraag die specifiek en begrijpelijk is. Zorg voor een duidelijk mandaat. De opdrachtgever moet ook in staat zijn om iets met de uitkomsten te doen. Op welke manier wordt de uitkomst van het burgerberaad opgenomen in de politieke besluitvorming? Wanneer een advies niet overgenomen wordt, of een deel ervan, motiveer dan duidelijk waarom dat niet gebeurt. Aan welke voorwaarden moeten de aanbevelingen van het burgerberaad voldoen? Zet in op gelijkwaardig overleg; uitwisseling is belangrijker dan overtuigen. Je hoeft het niet met elkaar eens te zijn. Zorg voor goede informatie van deskundigen, zowel voor- als tegenstanders van het onderwerp dat voorligt. Beleg de samenstelling van het informatiepakket en de uitvoering van het burgerberaad bij een onafhankelijke organisatie. Zo is de onafhankelijkheid van het burgerberaad gewaarborgd, maar ook het toezicht dat alle deelnemers evenveel input hebben bij de totstandkoming van het advies. Vertrouw inwoners, geef ze zeggenschap. Vertrouwen geven, is vertrouwen krijgen.
Tot slot voorzitter, het zal geen verrassing zijn dat de PvdA een initiatiefvoorstel Verordening Burgerberaad zal steunen en voor de collega's die nog twijfelen kan ik het boekje van Eva Rovers 'Nu is het aan ons' aanraden om te lezen.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Kamsteeg, dan geef ik nu het woord aan mevrouw Mees, VVD.

Mevrouw MEES: Dank u wel voorzitter. De sessie waar we vandaag in beland zijn, zorgde wel voor enige verwarring bij ons, want zowel het VSP als het burgerberaad werden benoemd. Maar wij zullen als VVD Haarlemmermeer vooral ingaan op het burgerberaad.
In eerdere debatten hebben we over participatie het volgende gezegd. 'Participatie is zeer gewenst en tegelijkertijd zeer ingewikkeld, zeker met het oog op het democratische besluitvormingsproces en de rol die wij hebben als gekozen volksvertegenwoordiging die het algemeen belang voor ogen moet houden'. En we hebben gezegd 'Als VVD gaan we ervan uit dat de participatiedemocratie oplevert dat planvorming en besluitvorming beter wordt doordat vanuit meerdere invalshoeken naar het onderwerp gekeken wordt en dat dit zal leiden tot meer draagvlak in de samenleving'.
Met de participatieladder die wij als raad hebben vastgesteld, hebben wij vier rollen die we afhankelijk van het onderwerp kunnen bepalen; geen rol, aanjager, kaderstellend/controlerend en de regierol. In deze vier rollen is geborgd welke participatie van de samenleving daarbij passend is en wat wij met de uitkomst van de participatie gaan doen. Onze raadswerkgroep Werkwijze Raad heeft hier goed werk verricht en het mooie van deze afspraak is dat die door alle partijen gedragen wordt. Participatie vindt iedereen belangrijk, dus laat daar geen misverstand over bestaan.
We weten ook allemaal dat dit jaar onze inspraakverordening wordt aangepast in een participatieverordening. Allemaal mooie ontwikkelingen in de nabije toekomst. En dan belt nu net mijn dochter, dus die moet ik even wegdrukken, excuses. Allemaal mooie ontwikkelingen in de nabije toekomst. Daarnaast bestaan er ook nog het burgerinitiatief en de referendumverordening. Allemaal instrumenten om een stem aan inwoners te geven. Alhoewel de samenstelling van de raad natuurlijk ook al een afspiegeling is van de stem van de inwoners.
Nu hebben we een sessie over burgerberaad en is er in de mail ook al een aankondiging gekomen over een initiatiefvoorstel Participatie. Waarom gebeurt dit? Naar onze mening was het mooi dat door een partijonafhankelijk gremium als Werkwijze Raad een door allen gedragen voorstel is aangenomen over

wanneer en hoe wij participatie invulling geven. Nu wordt het onderwerp van partijpolitiek en dat vinden wij jammer.
Maar goed. Dan zullen we hier wel onze VVD Haarlemmermeer mening geven. Wij zijn aanwezig geweest bij de informatieve bijeenkomst burgerberaad en hebben aandachtig geluisterd naar de toelichting van de adviesbureaus. Wij zijn na deze bijeenkomst van mening dat een verordening burgerberaad niet nodig is vanwege de instrumenten die reeds beschikbaar zijn in onze gemeente. Tevens schrokken wij van de kosten die een burgerberaad met zich meebrengt per onderwerp waarvoor het ingezet wordt. Met het oog op ombuigingen in het algemeen willen wij geen onnodige uitgaven doen, omdat onze eigen mogelijkheden ook zorgen voor het horen van de stem van inwoners. Daarnaast hebben we in de informatieve bijeenkomst van de gastsprekers geleerd dat een burgerberaad minder geschikt is als een onderwerp zeer technisch is, er een enkel ja of nee antwoord nodig is, of er geen specifieke aanpak is waarover reeds beslist is. Allemaal redenen waarom een burgerberaad sowieso niet geschikt is voor het VSP. Dus hierbij toch nog een link daarnaar. Tot zover.

De VOORZITTER: Ik zie op de valreep een interruptie van mevrouw Gumbert.

Mevrouw GUMBERT: Ik wil graag aan de VVD en trouwens ook aan alle andere fracties meegeven: het VSP is nadrukkelijk als voorbeeld genoemd omdat bij het VSP duidelijk gebleken is dat de aanwezige participatiemethoden onvoldoende hebben gewerkt. Het is niet de bedoeling, in ieder geval niet van GroenLinks, om een burgerberaad te organiseren over het VSP. Dat is het ook nooit geweest. Want dit is al een proces dat al loopt.

De VOORZITTER: Mevrouw Gumbert, een interruptie is eigenlijk een vraag. U heeft een verduidelijking gegeven. Dank u wel daarvoor. Dat roept toch nog een vraag op bij mijnheer Den Butter. Mijnheer Den Butter, wij horen u niet.

De heer DEN BUTTER: Zal ik deze even gebruiken? Dank u wel. Ik ben niet Jordy Schaap. Maar ik sta wel als mezelf dus dat werkt heel goed. Dank je Jordy, mijnheer Schaap, sorry. Ik ben een beetje verbaasd over het feit dat het niet over het VSP zou moeten gaan omdat er heel nadrukkelijk een motie over is waarin dat heel in het bijzonder wordt benoemd. Dan zou ik GroenLinks willen vragen hoe dat dan zit.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Den Butter, dan ga ik naar mevrouw Gumbert om daar kort op te reageren.

Mevrouw GUMBERT: Die motie hebben we destijds gemaakt en toen hebben we op verzoek van de raad de motie ingetrokken en omgezet in een sessieverzoek omdat het op dat moment niet van toepassing was. Dus die motie ligt nu helemaal niet voor.

De VOORZITTER: Dan is dat volgens mij helder en kunnen we door naar de volgende, mijnheer Schaap van Forza!

De heer SCHAAP: Dank u wel voorzitter. Forza! Haarlemmermeer is een groot voorstander van directe invloed van inwoners bij belangrijke onderwerpen. Goede participatie, meedenken en -doen moeten voor zich spreken. Forza! ziet echter niet de meerwaarde van een burgerberaad. Wij zijn van mening dat de raadsleden als democratisch gekozen volksvertegenwoordigers al een burgerpanel vormen. Wij hebben in onze gemeente al de optie voor inwoners om hier in te spreken, met ons in gesprek te gaan, zienswijzen in te dienen, participatieprojecten en uiteraard de trots van onze partij, het lokale raadgevende referendum.

Vorige week werd er op initiatief van de initiatiefnemer van dit debat een reclamepraatje georganiseerd door twee instituten die hallelujaverhalen gaan vertellen over waarom het burgerberaad zo fantastisch moet zijn. Ik ben verder gaan kijken en heb contact gehad met diverse lokale collega-partijen in andere gemeenten waar ze al ervaring met het burgerberaad hebben. Ik zal snel een ander citeren over hun ervaringen.
Zwolle: 'Wij zijn niet enthousiast over hoe het burgerberaad wordt vormgegeven. Wij vinden dat als je inwoners serieus neemt, ze ook zelf moeten kunnen zeggen waar ze het over willen hebben.'
Heemstede: 'Of de deelnemers een evenwichtige weerspiegeling van de bevolking zijn, is de vraag. De deelnemers zijn aselect gekozen, maar of ze ook aselect gevolg geven aan de oproep?'
Rotterdam: 'Helaas zien we dat de uitvoering van het burgerberaad zeker te wensen overlaat omdat er dan al een discussie is over wie je uitnodigt en waarom'.
Texel: 'Jarenlange discussie alleen al over voorwaarden, onderwerpen en wie je uitnodigt en daardoor nog steeds de verordening niet rond'.
Haarlem: 'Wij denken en merken al dat afgehaakt Nederland in mindere mate deelneemt en dat activisten oververtegenwoordigd zijn. Het lijkt erop dat mensen die mee zouden willen doen bang zijn in het beraad te komen waar de mening er niet toe zal doen'.
Amsterdam: 'De twijfel hoeveel ruimte er is voor eigen ideeën vanuit deelnemers is groot en de mensen die meepraten hebben vaak een verschrikkelijke linkse actievormende reden hiervoor. Helaas moet ik…

De VOORZITTER: Mijnheer Schaap, u krijgt een interruptie op uw onderzoekswerk, mevrouw Van de Meeberg.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel voorzitter, ik heb een korte vraag aan mijnheer Schaap. Want hij zegt 'Amsterdam, Haarlem, Heemstede'. Leest hij de officiële mening voor van de gemeenten die hij opnoemt? Van wie vertelt hij deze meningen?

De VOORZITTER: Dank u wel. De heer Schaap.

De heer SCHAAP: Als mevrouw Van de Meeberg had geluisterd, had ze gehoord dat ik zei dat ik lokale partijen die ik heb gesproken citeer.

De VOORZITTER: Mijnheer Schaap, gaat u door?

De heer SCHAAP: Zeker. Helaas moet ik dus concluderen dat de uitvoering van het burgerberaad in andere gemeenten te wensen overlaat. De vraagtekens die ik had over burgerberaad zijn, door de lokale partijen die ik gesproken heb, herhaald en bevestigd. Forza! is bang dat het hier niet anders zal gaan. Want willen we echt een jaarlange discussie over wie je uitnodigt en waarom? We gaan toch niet mensen filteren op geslacht, leeftijd, achtergrond en huidskleur? En uiteraard wil je met zo'n initiatief ook buiten de box denken en wil je dat niet steeds weer dezelfde gerenommeerde sprekers of actiegroepen hun verhaal komen doen. Waarom zouden we onszelf en ambtenaren belasten met onderwerpen verzinnen, terwijl inwoners dat zelf prima kunnen en willen? Het moet een meerwaarde hebben en niet het instrument zijn dat alleen de gewenste antwoorden naar boven brengt. Daarnaast kost een dergelijk initiatief tonnen om enkel op te zetten, laat staan te organiseren, en dat in de tijd van op stapel staande bezuinigingen. Laatste twee zinnen, voorzitter. Inwoners moet je altijd serieus nemen. Beter zou het daarom zijn om eens in debat te gaan en het te hebben over het verbeteren van ons participatieproces en de verwachtingen daarvan en onze inwoners uit te blijven nodigen om mee te blijven denken door hier in te spreken en met ons in gesprek te blijven gaan. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Schaap dan gaan we nu naar mevrouw Van de Meeberg van D66.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel voorzitter. Als je democratie serieus neemt, dan wil je dat zo veel mogelijk mensen meepraten over zo veel mogelijk onderwerpen. Hierover is natuurlijk al een participatieladder opgesteld en vastgesteld door deze gemeenteraad. Nu is niet elk onderwerp geschikt voor elke vorm van participatie. En niet elke keer dat participatie plaatsvindt, is dat succesvol. Het blijkt belangrijk te zijn dat je vooraf goed nadenkt over het hoe, het waarom en wat er gebeurt met de input. En daar heeft deze gemeente nog het een en ander te leren.
Vertrouwen is een van de bijproducten van participatie. Het moet geen doel op zich zijn. Vertrouwen is wel een randvoorwaarde voor beleid dat draagvlak heeft onder inwoners en als je dat verprutst, heb je een probleem. Burgerberaad is een middel dat hoog op de participatieladder staat en wordt nog niet toegepast in Haarlemmermeer. Wat D66 betreft, is dit een interessante vorm van participeren. Het is ook een vorm die, net als alle andere vormen van participatie, vooraf heel duidelijke kaders nodig heeft. Nog belangrijker bij het burgerberaad is het benodigde vertrouwen van ons college in participanten om onderwerpen los te laten en het vertrouwen van onze raad in de groep die participeert om zo te komen tot beleid dat breedgedragen wordt.
De sleutel tot succes van burgerberaad is dat je als bestuur het lef hebt om door te pakken en het advies over te nemen. Dat betekent dat als we met elkaar dit instrument willen gaan hanteren, vooraf moeten bepalen 'wanneer zet je dit in?' Want niet elk onderwerp leent zich voor het burgerberaad en je moet vooraf heel duidelijk hebben dat de uitkomst van het burgerberaad niet conflicteert met bijvoorbeeld de wet of bepaalde belangen van de gemeente. Heel graag horen wij van het college of het bereid is om onderwerpen weg te geven en van collega's of zij bereid zijn om hun beslissingsbevoegdheid op sommige punten wat losser te laten en op wat voor onderwerpen dan.
D66 is wel bereid op de onderwerpen die grote impact hebben op onze inwoners, ondernemers en op het maatschappelijk veld en waar verschillende scenario's als mogelijke uitkomst zijn. VANG was bijvoorbeeld een goed onderwerp geweest dat zich had kunnen lenen voor burgerberaad. We hebben gezien dat het resultaat van het participatietraject rondom Stadscentrum Hoofddorp niet het vertrouwen heeft gewekt bij de toen betrokken personen. Misschien is het daarom raadzaam om het kleiner te houden bij de eerste paar keer dat we dit instrument inzetten en dat een procesbegeleider het mandaat heeft binnen de gemeente om ook daadwerkelijk iets met uitkomsten te doen. Met dat laatste valt of staat dit instrument.
Kortom, D66 is positief over het burgerberaad met twee harde voorwaarden. Als die voorwaarden blijven liggen, is het burgerberaad wat ons betreft gedoemd te mislukken en wordt het wantrouwen alleen maar groter als je dat niet goed doet. Het gaat om de volgende voorwaarden:
1. De kaders zijn vastgesteld en voor iedereen duidelijk.
2. De opbrengsten van het burgerberaad worden opgevolgd.
Als afsluiter, voorzitter, als ik nog tijd heb. Ik ben het op één punt eens met mijnheer Schaap van Forza! Het gaat om de uitvoering van het burgerberaad. Als dat niet goed wordt gedaan, wordt het wantrouwen alleen maar groter. Dus ja, dat dat klopt. Maar het instrument op zich? Goed idee.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Van de Meeberg, dan ga ik nu naar mijnheer Spijker van EEN Haarlemmermeer.

De heer SPIJKER: Voorzitter dank u wel. Burgerberaad klinkt als een mooie actie om kennis en mening van burgers en ondernemers te verwerken in adviezen. Participatie is natuurlijk ook van groot belang. Maar is een lokaal burgerberaad – zeg deze keer voor Hoofddorp, want we hebben ook veel problemen in Nieuw-Vennep en Hoofddorp – wel een betaalbare oplossing? We hebben begrepen dat de kosten tussen de € 60.000,00 en € 200.000,00 per project belopen. En wat doen de betrokken deelnemers als hun eindadvies toch niet wordt uitgevoerd? Dan heeft dit een mega negatief effect. EEN Haarlemmermeer ziet burgerberaad als een dure omweg naar precies hetzelfde eindresultaat. Het zal alleen maar werken bij vrijgeven van kaders voor oplossingen en wanneer de aangebrachte oplossingen

ook kunnen worden uitgevoerd. Dus voorzitter, laten we als raad het participatieproces eens echt aanpassen om het succesvol aan te pakken, om de mening en adviezen op te volgen. EEN Haarlemmer is geen groot fan van het burgerberaad. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Spijker dan gaan we nu door naar mijnheer Den Butter van ChristenUnie-SGP.

De heer DEN BUTTER: Dank u wel voorzitter. Ik hoop dat ik nu beter verstaanbaar ben.
We willen beginnen met het danken van GroenLinks voor de sessieaanvraag, maar in ieder geval voor de vele informatie die we erbij gekregen hebben. Dat kan wel eens een voorbeeld zijn voor anderen die sessies aanvragen, waarbij je het met iets van drie alinea's moet doen. We hebben nu voldoende informatie om ons goed voor te bereiden op wat we aan deze tool hebben. Het heeft ook geholpen om te begrijpen dat burgerberaad niet een eng instrument is dat ondemocratisch is, maar dat het een tool is voor goede participatie, tot op zekere hoogte. En er zitten plussen en minnen aan. Dat is wat we vanavond hier afwegen.
Ik wil ook mevrouw Mees bedanken die eigenlijk een heel goede samenvatting heeft gegeven van hoe ons participatiebeleid op dit moment eigenlijk al in de steigers staat en sterker nog, al uitgerold wordt. Ik ben het eigenlijk helemaal met u eens als u zegt 'maar dan komt er nu ineens het burgerberaad bij. Is dat wel nodig?' Dat is ook voor ons de grote vraag. Er zijn al heel veel tools. Er zijn ook nog wel eens heel veel tools die ongebruikt op de plank liggen. Het opzetten van een nieuwe tool kost veel capaciteit, ook ambtelijk, dat we al heel schaars hebben. We hebben al moeite met het beantwoorden van schriftelijke vragen. Ik zou ook daarin terughoudendheid bepleiten.
We hebben het ook gehoord. Het is een ingewikkelde methodiek. Er werden twee presentaties gehouden die eigenlijk behoorlijk verschillende methodieken propageerden. Dus daar zullen we ook keuzes in moeten maken. Dat maakt alles bij elkaar dat er wat onze fractie betreft geen noodzaak is om burgerberaad op dit moment in te voeren. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Den Butter, dan gaan we nu naar mevrouw Roos namens FVD.

Mevrouw ROOS: Dank u voorzitter. Op het eerste oog lijkt het of je eigenlijk niet tegen een burgerberaad kan zijn. Democratie, et cetera, vul maar in. We willen waken voor negatieve ervaringen met burgerberaden. Want deze kunnen juist leiden tot minder betrokkenheid van burgers bij de politiek. Het gevoel dat ontstaat wanneer adviezen niet of onvoldoende worden opgevolgd, strandt in frustratie. En advies van een burgerberaad over een bepaald onderwerp kan gevolgen hebben voor andere onderwerpen, financiën, ruimte, bestemmingsplannen, wetgeving, samenhang met ander beleid en misschien nog wel het belangrijkste, de uitvoerbaarheid. Net als bij veel andere vormen van burgerparticipatie geldt voor een burgerberaad dat de daadwerkelijke deelname van wie is ingeloot een van de grootste uitdagingen is. De eenzijdigheid zit al aan de voorkant; wie meldt zich aan en wie doet echt mee? Ook na de zogenoemde loting, die natuurlijk geen loting is. Het burgerberaad is een participatievorm die veel tijd en inzet kost en niet iedereen kan, wil of durft tijd hiervoor te maken. Daarbij zou het burgerberaad wel eens kunnen uitpakken als een manipulatietool. Daarmee bedoel ik de sturing die zit in de selectie, de gegeven informatie en uiteindelijk de consensus die een advies moet vormen. We hebben een referendumverordening en we zien liever dat daar goed gebruik van wordt gemaakt en dat wij ons als raad daaraan verbinden. Het burgerberaad is geen referendum. Wij stellen ons op het standpunt dat juist een lokaal referendum een veel beter alternatief biedt. Dank u voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Roos, dan gaan we nu naar mevrouw Maat namens het CDA.

Mevrouw MAAT: Dank u wel voorzitter. Vorige week donderdag waren er twee partijen op bezoek tijdens een informatieve sessie over burgerberaad. Naast het salespraatje voor ons als raadsleden waren ze vooral ook met elkaar bezig om de verschillen toch goed te benadrukken. De sessie heeft dus zeker geholpen om te weten wat een burgerberaad inhoudt en wat het doel ervan is. En daar wil ik GroenLinks hartelijk voor danken. Maar juist door de sessie is de twijfel om zo'n burgerberaad te organiseren toch meer gegroeid dan afgenomen.
Ik heb echt geprobeerd om na te gaan welke onderwerpen hier in onze gemeente geschikt zouden zijn voor zo'n beraad. Begrijp ons niet verkeerd. Het CDA vindt inbreng van onze inwoners onwijs belangrijk. Voor hen zitten we hier per slot van rekening. Maar dan moet er wel iets uitkomen waar ze iets aan hebben en waar we dan als raad concreet mee aan de slag kunnen om dat voor hen te realiseren. Zoals bijvoorbeeld onze bijzondere raadsvergaderingen waarna we met elkaar – dat hebben we nu al twee keer gedaan – een verzamelmotie hebben gemaakt om problemen aan te pakken. Daar heeft men echt iets aan.
In onze beleving en met de onderwerpen die tijdens deze informatieve bijeenkomst als voorbeelden werden genoemd, is zo'n burgerberaad meer voor visie. Er kwamen bijvoorbeeld vragen voorbij als 'hoe maken we ons centrum bruisender?' Dit was een voorbeeld uit Heerenveen. En toen vroeg ik 'als er dan uitkomt dat er een nachtclub moet komen, wij passen de regels aan zodat het mogelijk is, maar er is geen ondernemer die daar fiducie in heeft?' Dan zegt men 'nou, potverdorie. Ik heb daar vijf zaterdagen aan besteed en er is nu nog geen nachtclub'. Een burgerberaad, zoals ik hier ook al van andere collega's heb gehoord, staat of valt met vertrouwen, dus er moet echt iets uitkomen waarmee we dan aan de slag gaan. Het CDA is dus niet overtuigd dat dit gaat bijdragen aan een visie, beleid en vooral een gehoord gevoel bij onze inwoners. Tot zover.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Maat, dan gaan we nu naar mijnheer Meijer, BVNL.

De heer MEIJER: Dank u wel voorzitter. GroenLinks bedankt voor dit goede voorstel, maar we moeten het niet gaan doen. Ten eerste is al vaker gezegd dat het schreeuwend duur is. Ten tweede hebben wij al participatie en vaak als die mensen komen inspreken of mensen ontevreden zijn, heeft dat te maken met het nimby-effect, not in my backyard. We willen allemaal bellen maar niemand wil een telefoonpaal in zijn tuin hebben of een windturbine in zijn achtertuin. Dan komen de burgers in protest en komen ze ook massaal hiernaartoe.
Het is al eerder gezegd, wie nodig je uit voor dat burgerberaad? Hoe gaat dat in zijn werk? Willen mensen dat überhaupt wel? Ik heb het in mijn omgeving eens gevraagd, daar zeiden ze 'ja, jij zit in de politiek, dat los jij maar op'. Ik denk dat er heel veel dat soort reacties komen. We hebben een referendum, eindelijk. Dat kunnen we gebruiken. Ik zie het niet zitten dat een burgerberaad nog een extra toevoeging is. Natuurlijk, participeren kan beter en het moet ook beter, maar de participeren kun je leren en daar wil ik het bij laten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Meijer, dan gaan we nu door naar mijnheer Beusenberg, SRH.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter. Eigenlijk kan ik veel van de woorden overnemen van mijn voorganger. De participatie in onze gemeente gaat zeker niet goed, dat hebben we vaak genoeg gezien. Maar is een burgerberaad dan de oplossing? Dat is eigenlijk een beetje de vraag die we hier met zijn allen willen beantwoorden. Wat ons betreft niet. De kosten voor een burgerberaad vinden wij veel te hoog. En helemaal als we ook nog rekening moeten houden met het risico dat we op die manier het vertrouwen in ons als politiek nog meer kunnen verliezen. Bij een raadgevend referendum bijvoorbeeld, geven we iedereen de kans om zijn of haar mening erover te geven. Dat is dan wel in de vorm van stemmen. Maar dat is alsnog een mening. Als 40% van de inwoners over het twee jaar besluit dat Forza! de grootste moet worden – dat gaat niet gebeuren – is dat hun mening. Iedereen heeft dan de kans, voorzitter. Tevens denk ik ook dat zo'n burgerberaad projecten veel zal vertragen. Daarom

denk ik dat we het op deze manier hier niet moeten doen. We krijgen dan een situatie dat er wellicht een burgerberaad in het leven wordt geroepen voor windmolens in Haarlemmermeer-Zuid. Dan mag Haarlemmermeer-Zuid daar wat van vinden, maar dan wordt er wel een strategische loting gedaan. Dus als daar alleen maar mensen mogen kiezen bij de loting dat er voorstanders van windmolens komen, dan is dat natuurlijk wel een rare situatie. Laten we naar de tweede termijn gaan. Nee, eerst nog naar het college. Dank u wel.

De VOORZITTER: Op de valreep krijgt u een interruptie, mijnheer Beusenberg, van mevrouw Van de Meeberg.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel voorzitter. Ik denk dat ik mijnheer Beusenberg niet helemaal goed heb begrepen want het leek erop, maar ik hoop dat hij me dat wil uitleggen, dat hij zei 'stel je voor dat er dan een via loting toch wel allemaal voorstanders komen'. Wij hebben het idee dat er op dit moment steeds dezelfde mensen komen. Mijnheer Beusenberg zei het zelf al, of mijnheer Meijer zei dat, mensen die ergens massaal tegen zijn, komen allemaal. En dat klopt. De mensen die het helemaal met je eens zijn, of met het beleid dat je opstelt, hoor je meestal niet. Maar wij hebben begrepen in de informatieve bijeenkomst dat die dubbele loting er juist voor zorgt dat de kans dat daar een gewogen vertegenwoordiging komt van mensen met verschillende meningen, groter is dan wanneer je het niet doet en er alleen maar tegenstanders komen.

De VOORZITTER: Ik hoor geen vraagteken aan het eind.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Jawel, ik vroeg of hij me wilde uitleggen of ik het goed begrijp dat hij bang is dat er dan misschien ook voorstanders komen.

De VOORZITTER: Oké? Die laatste zin was eigenlijk voldoende geweest. Mijnheer Beusenberg. Kunt u dat mevrouw Van de Meeberg uitleggen?

De heer BEUSENBERG: Ja, dat kan ik wel. De eerste loting is inderdaad willekeurig en dan vindt er ook een tweede gestratificeerde loting plaats. Daar wordt geloot op basis van variabelen, dus op die manier bedoel ik dat.

De VOORZITTER: Dank u wel, ik zie dat dit nog wat vraagtekens oproept. Dat is volgens mij een onderwerp waar we misschien in de tweede termijn dan verder op kunnen gaan. En de heer Beusenberg had zijn bijdrage beëindigd. Klopt dat?

De heer BEUSENBERG: Dat klopt voorzitter.

De VOORZITTER: Dank u wel daarvoor, dan ga ik nu door naar de heer Rip namens de HAP.

De heer RIP: Dank u wel voorzitter. Ook namens mijn fractie wil ik GroenLinks bedanken en ik hoop in de tweede termijn nog een leuke discussie te krijgen want er valt ongelofelijk veel over te zeggen.
Mijn fractie is van het meedenken, meedoen en meebeslissen, dus over elk participatievoorstel of idee moet je nadenken. Dat moet je ophalen en kijken of je daar wat mee kan. Maar als we gaan googelen en je telt de voors en tegens eens even bij elkaar op, wordt het toch wel heel erg ingewikkeld. Een paar praktische belemmeringen zijn hier al over tafel gegaan. Als het gaat over participatieprocessen, zijn die ongelooflijk tijdrovend. En als je niet oppast, slaat het vertrouwen dat je wilt bereiken, om in participatiemoeheid. Daar moet je ook voor waken. Er zijn inwoners die er de tijd voor vrij moeten maken en als je dan kijkt naar de maatschappelijke samenleving op dit moment, is dat al heel moeilijk om tijd

vrij te maken voor het begeleiden van een voetbalelftalletje op zaterdagmorgen. Dus het is ingewikkeld. Het is tijdrovend. Dat heb ik al gezegd. En het kost natuurlijk heel veel geld.
Dat neemt niet weg dat wij natuurlijk…

De VOORZITTER: Mijnheer Rip, u krijgt een interruptie van mevrouw Gumbert op dat punt hiervoor.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel, voorzitter, ik wil vragen of het de heer Rip of de HAP is ontgaan dat er heel veel mensen, honderden mensen, richting de duizend mensen heel veel tijd hebben vrijgemaakt om zich druk te maken over dat VSP, waar een burgerberaad een gepasseerd station is, maar toch. Dat argument dat mensen geen tijd hebben, komt mij vreemd voor. Is dat de heer Rip ontgaan?

De VOORZITTER: Dank u wel, mijnheer Rip.

De heer RIP: Er ontgaat mijnheer Rip niet zoveel, dus ook de 800 zienswijzen niet. Maar ik kijk er op een andere manier naar. Ik zie dat ook als een positief ding. De betrokkenheid van mensen bij zaken die spelen, is groot. Maar dat je niet altijd je zin krijgt, is denk ik een hele andere discussie. Daarom hoop ik in de tweede termijn op dit soort dingen nog terug te komen.
Maar ik wil graag een verbinding maken met…

De VOORZITTER: Gaat u door met uw bijdrage.

De heer RIP: Oké. Dat ga ik doen, want de verbinding is dan van het ene uiterste van Forza! dat zegt 'het is nergens een succes en laten we het vooral niet doen', naar mevrouw Mees, want die die zegt eigenlijk heel belangrijke dingen, namelijk dat we al zo veel hebben. We hebben al zo veel instrumenten van participatie waarvan ik nog niet overtuigd ben dat ze allemaal goed uitgekristalliseerd zijn en of ze allemaal goed werken. Maar als je zoveel participatiemethodes hebt, is het de vraag of dit een toegevoegde waarde is.
Maar aan de andere kant kijk ik ook wel even naar D66 die zegt 'onder bepaalde voorwaarden zouden we dit kunnen omarmen'. Ik zou een tussenstap willen maken. Want proefondervindelijk vind ik veel belangrijker dan ons nu vastleggen aan iets wat we misschien nooit meer gebruiken en heel ingewikkeld maken en waarvoor we heel veel kosten maken. Laten we een pilot doen. Laten we eens kijken of we een onderwerp kunnen vinden en laten we dan eens proefondervindelijk vaststellen of we daarmee het vertrouwen een impuls kunnen geven en daar een onderwerp voor kiezen. Ik zeg dat eigenlijk ook omdat als je kijkt naar 'wat is nou de achterliggende gedachte?', ergens een deskundigen meldt dat er zo veel politieke partijen zijn dat die constant maar tegenstrijdigheden blijven zenden en er dan niet uitkomen. Dan moet het burgerberaad de oplossing brengen. Ik denk dat de politiek zelf eens in de spiegel mag kijken of je je volksvertegenwoordigende rol wel op een goede manier uitdraagt. Dan ben ik het eens met mijn collega van Forza! aan mijn linkerzijde die zegt 'ja, als volksvertegenwoordiger hoor je die signalen in de samenleving gewoon mee te nemen'. Dan wordt die toegevoegde waarde wel heel lastig. Maar ik wil een tussenstap maken. Ik doe die handreiking. Laten we eens kijken of we een pilot kunnen houden. En dat kost wat, maar democratie mag wat kosten, Maar ik zal u vertellen dat de democratie in Nederland hoog aangeschreven staat. Ik heb nog nergens in de wereld gezien dat het beter is, dus wat dat aangaat zou ik u willen uitdagen: laten we kijken of we een onderwerp kunnen vinden voor een pilot. Ik heb er een paar in mijn achterzak zitten, dus ik hoop in de tweede termijn daar antwoord op te geven.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Rip, fijn om te horen dat we toch eigenlijk de beste democratie hebben voor zover u bekend. Dan gaan we nu naar de laatste partij, GEZOND Haarlemmermeer. De heer Hagemeijer.

De heer HAGEMEIJER: Dank u wel voorzitter.

Voorzitter, elk plan of instrument dat inwoners en politiek dichter bij elkaar brengt, verdient het natuurlijk om serieus bekeken te worden. Het zou zonde zijn als wij geen gebruik zouden maken van de kennis en expertise van onze inwoners. Dus een burgerberaad lijkt ons in de basis een prima idee. Het is echter wel noodzaak, dat is ook al vaker genoemd, om duidelijk aan te geven wat wij als gemeente dan verwachten van zo'n burgerberaad. En wat het burgerberaad dan van ons als gemeente kan verwachten. Een mooi stukje verwachtingsmanagement dus. We hebben het al vaker gehoord bij alle participatieprocessen die we hebben gedaan.
Ons is nog niet helemaal duidelijk wie uiteindelijk het initiatief zal nemen tot het instellen van een specifiek burgerberaad. Zijn dat dan ambtenaren die de plannen uitwerken, is dat het college, zijn wij dat als raad? En gezien de doorlooptijd van het burgerberaad van vijf tot twaalf maanden is het natuurlijk ook van belang dat we dat tijdig gaan doen, want anders doen we het allemaal voor niets.
En dan het laatste. Wij horen regelmatig van inwoners dat ze niet tevreden zijn of eigenlijk helemaal niet tevreden zijn over de huidige participatieprocessen. En nu zouden wij dus weer een volgend instrument toevoegen tot participatie. Hoe gaan wij er dan voor zorgen dat dit instrument dan wel zou slagen? Misschien is het dan toch een beter idee om eerst onze huidige processen te verbeteren en goed te borgen in de organisatie, dan weer aan een volgend project te beginnen. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Hagemeijer. Dan hebben we nu alle partijen gehad en ga ik naar de woordvoerder namens het college, mevrouw Schuurmans.

Burgemeester SCHUURMANS: Ja voorzitter, dank u wel. Ik heb geluisterd naar alle argumenten van alle partijen. Het is natuurlijk heel mooi dat de raad heel graag inwoners wil betrekken. Dat wil het college ook. Je ziet dat er enorm veel mooie initiatieven zijn geweest om uit te proberen welke vorm dat heeft. We hebben cocreatie gehad. We hebben met de omgevingsvisies vele sessies gehad met diverse doelgroepen, digitale enquêtes, verdiepende gespreksrondes, de verlichtingsdivisie met een soort swipocratie, workshops met het Podium voor Architectuur, de wijkaanpak van de energietransitie hebben we gedaan met digitaal platform Open Stad. Ik noem maar even een paar voorbeelden. En de speeltuinenaanpak doen we samen met inwoners op locatie. Dat is nog los van de participatie. Ik maak ernstig bezwaar, namens het college, als er wordt gezegd dat participatie niet goed werkt en dat het te laat wordt ingezet. We hebben gewoon een wet. Los van wat je wil als college en als politiek hebben we gewoon een wetmatigheid dat wij participatie moeten regelen. Los van die wet hebben we een beleid door de raad vastgesteld. Ik denk dat je ziet dat – iemand zei dat – je mensen die tevreden zijn niet hoort, maar dat mensen die ongelukkig zijn, komen wel. Als je hoort welke mensen hier komen en zeggen 'wij zijn niet gelukkig, de participatie was niet goed', moet je je afvragen of de participatie niet goed was, of dat zij zich niet gehoord voelen omdat er anders wordt gekozen.
Het is aan u, gekozen als volksvertegenwoordiger, daarom zit u er ook om beleid te maken en daarover te beslissen. Ik heb altijd enorm respect voor wat u moet doen, want dat betekent dat u de keuze moet maken en een afweging moet maken. Dat doet u niet alleen over iets dat morgen af moet zijn, maar u laat zich informeren over strategische afwegingen. U laat uw keuze bepalen door financiën, door de toekomst. Als u dat niet zou doen als gekozen volksvertegenwoordiger en dat zou alleen maar door inwoners worden bepaald, is er voor morgen een oplossing, maar is de vraag of heel veel dingen die we nu belangrijk vinden in het verleden tot stand zouden zijn gekomen als we het hadden gevraagd aan de mensen. Want die praten graag over nu, vandaag, wat er op dit moment nodig is. Ik zeg dit niet… Want u moet hier zelf over gaan. Maar ik zeg dit omdat ik respect heb voor volksvertegenwoordigers en dat ik het heel mooi vind dat u probeert uzelf te laten voeden door de samenleving. En dat kan, want we hebben een heel mooi participatieproject dat met u ook nader uitgewerkt wordt. Dat is een manier om het te doen. Elke andere vorm die u met elkaar wilt, gaan wij uitwerken, daar gaan we naar kijken. Er zitten wel voorwaardelijk zaken aan. In die voorwaarden zit dat er maar weinig onderwerpen zijn die voor heel veel mensen van toepassing zijn. Wij zijn niet één grote stad, we hebben 31 kernen en dat maakt het heel lastig om een gezamenlijkheid te vinden. Financieel, maar ook bemensing. Dat is niet

alleen de organisatie – die organisaties die hier stonden, leven hiervan – maar uiteindelijk moeten we de ambtenaren vinden die het voorbereiden en begeleiden. En ik wil één ding zeggen. Ik ben zelf raadslid geweest. Wij hebben een heel mooi traject gedaan en helemaal aan het eind stonden er heel veel ontevreden mensen en moest u toch weer als beroepsorgaan een besluit nemen. Want wat u ook doet aan participatie, er zullen altijd mensen teleurgesteld zijn. Of dat er 1000 of 10.000 zijn, dat maakt niet uit voor de mensen die zich niet gehoord voelen. Aan u de keus, maar ik wil u wel een winstwaarschuwing geven. Het doet veel met de tijd. Het kost u veel energie en ik hoop eigenlijk dat we met elkaar participatie nog beter vormgeven als u vindt dat dat beter kan. Dan is dat echt iets wat ik, of de wethouder die er helaas niet bij kan zijn, heel graag met u verder wil uitwerken. Daar ben ik van overtuigd, want ze staat, wij staan, net als u, voor zo veel mogelijk betrekken van de mening van de inwoners bij onze besluiten.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Schuurmans namens het college. Volgens mij was dat helder. Er waren ook niet echt heel concrete vragen aan het college, dus daarmee lijkt… Ik heb een voorbarige conclusie getrokken, mevrouw Van de Meeberg, u wilde nog een…? Nee, oké. Dan gaan we door naar een tweede termijn. Zelf heb ik in de inbreng een aantal voorzichtige tweedetermijnvoorstellen gehoord, maar ik zie dat mevrouw Van de Meeberg er één wil inbrengen.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Heel graag voorzitter. Ik hoor een groot deel van collega's in de raad dingen zeggen waardoor ik denk dat een burgerberaad geen kans van slagen zou hebben. Het vertrouwen van de raad in onze inwoners is bijzonder laag, hoor ik. Ik hoor ook heel veel mensen iets zeggen over kosten. Wij hebben het vermoeden dat als je een goed gedragen beleid introduceert, waarbij heel veel mensen mee hebben gedacht en daar hun toestemming voor hebben gegeven, dat in de voorbereiding misschien heel veel geld kost, maar dat het ook heel veel geld bespaart omdat je geen lange bezwaarschriften krijgt, geen 800 mensen die komen inspreken, aanpassingen en weer vergaderen, boze mensen. Ik denk dat als je het aan de voorkant goed doet – en volgens mij geeft deze gemeente hoog op over preventie – en als je het goed voorbereidt, je een goed gedragen beleid kunt creëren met elkaar. Maar goed, kosten. Ik zou graag met elkaar van gedachten willen wisselen over de vraag 'zou het niet juist geld besparen als je dat goed voorbereidt met elkaar?'

De VOORZITTER: Investeren op draagvlak en participatie levert uiteindelijk meer op aan het einde. Ik zie mevrouw Roos die vanuit FVD daar als eerste op wil reageren.

Mevrouw ROOS: Allereerst heb ik heel veel moeite met het feit dat er gezegd wordt dat wij weinig of geen vertrouwen hebben in de burgers. Dat vind ik echt... Als je goed geluisterd hebt, is dat helemaal niet aan de orde geweest. Er is veel vertrouwen in de burger en er is ook veel vertrouwen in het participatieproces dat zo is ingezet. Om daar geld voor vrij te maken om een burgerberaad op te zetten, zien wij niet zitten. Maar ik vind het heel vervelend dat dat vertrouwen in de burger wordt aangehaald want dat hebben wij hier allemaal.

De VOORZITTER: Dank u wel. mijnheer Spijker, EEN Haarlemmermeer.

De heer SPIJKER: Dank u wel voorzitter, EEN Haarlemmermeer heeft ook ontzettend veel vertrouwen in de burgers, dus dat is even niet ter zake. De kosten. Ja, ik heb begrepen dat ze tussen de € 60.000,00 en de € 200.000,00 zijn. Zo'n project duurt tussen de zes maanden en een jaar. Dan kun je wel zeggen 'dat moet goed voorbereid worden'. Er zijn geen projecten waar we een jaar over kunnen doen. Het is niet mogelijk. Ik heb net onze voorzitter van de raad gehoord over bemensing. Ook daar zit een belemmerende factor. We hebben het helaas niet, dus u kunt het wel heel graag willen, mevrouw Van de Meeberg, maar het kan helaas niet. We zijn beperkt. Laten we ons participatieproces zelf goed inrichten. Maar niet een of ander nieuw geldverslindend project inrichten.

De VOORZITTER: Dank u wel heer Spijker. Via de voorzitter graag de volgende keer en u krijgt een interruptie van mevrouw Gumbert.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel voorzitter. Ik vroeg me af, de heer Spijker zegt… Ik moet even recapituleren want mijnheer Spijker praatte nog een hele tijd door nadat ik eigenlijk al wilde interrumperen. Mijnheer Spijker had het erover dat er geen tijd zou zijn voor die projecten om een burgerberaad te organiseren, want dat duurt te lang en daar hebben we die tijd niet voor, want alles moet allemaal nu. Maar natuurlijk zijn er projecten die langer duren. Het is weer een voorbeeld, niet omdat ik het daarover wil hebben, maar dat de verkeersstructuur gaat niet morgen iets betekenen. Dat maken we juist lang van tevoren. Dat is dus juist iets waar je van tevoren over na kan denken; hoe gaan we dat willen?

De VOORZITTER: Mijnheer Meijer heeft daar ook nog een reactie op of een aanvulling?

De heer MEIJER: Ja, zeker. Dank u voorzitter. Mevrouw Gumbert, ik wil u toch wat vragen. Stel je voor dat we een burgerberaad gehad hadden voor het VSP. Dat had gekund. Denkt u dan dat die mensen niet ontevreden zouden zijn? Je houdt altijd mensen die die je niet blij kunt maken. De voorzitter van de raad zei het ook al. Als jij een busbaan door je wijk krijgt, of een snelweg, of weet ik veel wat, vind je dat natuurlijk niet leuk. Dan kom je inspreken, dan ga je participeren, dan ga je zienswijze indienen. Maar wat is nou het nut van zo'n burgerberaad om dat te doen? Want als je niet in die wijk woont, bijvoorbeeld, wat kan jou het dan schelen dat daar een busbaan komt? Niets toch? Hoe ziet u dat? Want dat probeer ik duidelijk te krijgen.

De VOORZITTER: Mijnheer Meijer, dank u wel. Graag via de voorzitter. Mevrouw Gumbert, u mag daarop reageren en dan gaan we daar de heer Spijker, want de interruptie begon op uw betoog.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel voorzitter. Ik denk dat mensen die niet overvallen zijn doordat er opeens een plan ligt waarin een weg door hun wijk getekend is, waar zij van tevoren niet op gerekend hadden… Want als mensen van tevoren geïnformeerd worden en zelf na kunnen denken over 'oké, de auto's kunnen niet meer daarlangs en moeten misschien daarlangs', kunnen ze misschien nog steeds wel denken 'ik vind zelf die weg niet zo vervelend', maar dan begrijpen ze wel waar die weg vandaan komt en waarom die daar ligt. Dat kan dus heel veel doen voor het draagvlak. Bovendien hebben die burgers misschien zelf wel een veel beter idee.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik zie allemaal handen omhooggaan, maar ik ga eerst heel even terug naar de heer Spijker. Want de interruptie van mevrouw Gumbert was op de heer Spijker en er ontstaat nu een ander debat. Dus mijnheer Spijker mag nog even reageren op de interruptie en dan ga ik door naar mevrouw Kamsteeg, die daarna stond, de heer Beusenberg en dan ga ik daarna het rijtje aflopen.

De heer SPIJKER: Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Gumbert, ik snap dat moet worden geluisterd naar de inwoners en hun mening. Daar ben ik het volledig over met u eens. Alleen heb ik het over grote projecten en het hangt natuurlijk ook af van waar het is. Zoals mijnheer Meijer aangeeft als het over het VSP gaat, hangt het wel af welk gebied. Inderdaad, daar zullen mensen bij worden betrokken die totaal niet in dat gebied wonen. En dan wordt het weer moeilijk en dan zitten we met een probleem. Laat ik het zo zeggen, het moet een gewogen geheel zijn van kennis en lokale inwoners, maar we kunnen er niet een of ander gigantisch groot project van maken dat heel erg lang duurt. Kennis verzamelen, dat ben ik met u eens, want er zijn absoluut lokale mensen en lokale instellingen die er heel veel kennis van hebben. Maar die moeten dat aan ons geven via de participatie.

De VOORZITTER: Mevrouw Van de Meeberg, is het echt strikt noodzakelijk op dit punt?

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Strikt noodzakelijk.

De VOORZITTER: Oké, dan krijgt u het woord.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel voorzitter. Ik hoor mijnheer Spijker praten en het lijkt nu net alsof hij in de veronderstelling is dat dat mensen willen dat er burgerberaad op elk onderwerp wordt toegepast. Dat is natuurlijk helemaal niet zo want niet voor elk onderwerp is dat geschikt, helemaal niet zelfs. Nogmaals, ik denk dat het hier helemaal geen zin heeft, want de meeste mensen zijn tegen, maar het zou kunnen gaan over voor welke projecten dat wel zou kunnen. Maar goed, dat is helemaal niet aan de orde.

De VOORZITTER: Dank u wel, we gaan door met het volgende rijtje, want anders gaan we voorbij aan de mensen die heel netjes gewoon op hun beurt hebben gewacht. Mevrouw Kamsteeg van de PvdA wilde nog reageren op het onderwerp dat ingebracht was in de tweede termijn.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja, dat ook, maar allereerst wil ik even een aanvulling geven op het antwoord van mevrouw Gumbert op de heer Meijer over die weg die niemand zou willen. Het voordeel van een burgerberaad is nu juist dat er nog niets ligt, dus dat mensen dat zelf gaan bedenken. Nu doen we het zo dat er een plan is, daar is ineens een weg en dan staan mensen op. Dat is het grote verschil.
Dan eindelijk op mevrouw Van de Meeberg met haar vraag over de kosten. Ik ben het met mevrouw Van de Meeberg eens. Ik denk dat het heel veel kosten kan besparen. De ambtelijke capaciteit die het kost om op al die zienswijzen een antwoord te geven hebben we ook niet. Dat moet dan, want zienswijzen worden ingediend en die verdienen een antwoord. Heel veel partijen hebben iets gezegd over de kosten maar wat ik een beetje mis, is dat we voor zover ik weet niet zoveel ideeën hebben van wat de huidige participatieprocessen allemaal kosten aan geld en tijd. Dat zou je dan toch echt tegen elkaar af moeten wegen.

De VOORZITTER: Oké, u sprak eigenlijk rechtstreeks de heer Meijer aan, dus die geef ik heel even de mogelijkheid om te reageren. Maar daarna ga ik vrij snel weer door naar het rijtje van mensen die hadden aangegeven een inbreng te hebben.

De heer MEIJER: Dank u wel voorzitter. Even heel kort. Ik probeer het nogmaals duidelijk te maken: stel dat er in Toolenburg een weg moeten komen. En u woont in Badhoevedorp en u wordt uitgenodigd voor een burgerberaad. Het zal u toch jeuken dat daar een weg komt? Hoe ga je dan loten? Hoe ga je dat dan doen? Dan moet je toch ook doelgericht mensen in die wijk positioneren?

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Meijer, ik geef mevrouw Kamsteeg op deze directe vraag heel even het woord. Maar mijnheer Meijer, kunt u de volgende keer proberen via de voorzitter te spreken? Want anders wordt dit een wat minder aardig debat. Mevrouw Kamsteeg.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja dank u wel voorzitter, en via u aan mijnheer Meijer. Punt 1. Als je een burgerberaad organiseert, ga je verspreid over de gemeente mensen een brief sturen over het feit dat er een burgerberaad komt over een bepaald onderwerp en de mensen bepalen zelf of ze zich daar dan voor aanmelden. En daarna vindt uit de aanmeldingen pas de loting plaats. Het is dus niet zo dat jij aangeschreven wordt dat je mee moet doen. Het tweede is dat als je een vraag stelt als 'hier moet een weg komen', dat geen open vraag is. De open vraag is 'er komt een verkeersprobleem, want we gaan bij het station doen en daar moet een oplossing voor komen'. Dat zou dan de vraag kunnen zijn. Het is

dus niet zo dat we zeggen 'er moet een weg in Toolenburg-Zuid komen en wat vindt u ervan en waar moet die komen?' Want misschien moet er wel iets heel anders komen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik ga door naar de heer Beusenberg, SRH.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter. Het is altijd wel lekker als je een beetje op je beurt wacht, dan heb je heel veel om op te reageren. Laat ik beginnen met mevrouw Kamsteeg. Mevrouw Kamsteeg zegt 'de kosten van het burgerberaad moeten we afwegen tegen de kosten van het huidige participatieproces'. Maar toch gaan we dus iets vervangen, maar volgens mij was het de bedoeling dat dit er extra bij kwam. Dus dat lijkt me dan niet handig.
Dan wil ik ook nog even reageren op mevrouw Gumbert, want mevrouw Gumbert zei 'we willen de inwoners dan niet zo laat informeren dat er iets gaat veranderen in een wijk'. Maar daarmee zegt u dus eigenlijk dat de informatiewaarde te laag is en dat we ze gewoon eerder moeten informeren dat we daar iets gaan veranderen. Want ik denk niet dat iedereen in de wijk erop zit te wachten, en ze zullen er allemaal een mening over hebben, om op de stoel van de uitvoerder te gaan zitten. Dank u wel.

De VOORZITTER: Dank u wel. U spreekt rechtstreeks mevrouw Kamsteeg en mevrouw Gumbert aan, ik geef beiden even de gelegenheid te reageren. Eerst mevrouw Kamsteeg.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja, dank u wel voorzitter. Ik denk dat mijnheer Beusenberg mij niet helemaal goed begrepen heeft, want ik heb in mijn bijdrage sowieso gezegd dat het burgerberaad een extra tool is op de participatieladder, dus het is ook een vorm van participatie. Je gaat niet drie participatieprocessen tegelijk doen op een onderwerp. Het is of het een, of het ander en niet beide tegelijk.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Gumbert.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel, het lijkt mij dat als het gaat om het onderwerp en op welk moment een burgerberaad is, dat je dat van tevoren doet. Voordat het plan gemaakt wordt, ga je mensen mee laten denken. Dan zeg je dus niet tegen de mensen 'dit is wat we gaan doen'. Want als je dat al hebt beslist is het te laat voor een burgerberaad. Maar je hebt een probleem. We hebben straks een probleem met bijvoorbeeld verkeer, of bijvoorbeeld met afval of bijvoorbeeld met vuurwerk, of windmolens. Er gaat mogelijk een probleem ontstaan. Hoe zouden we dat kunnen oplossen? En dan ga je dus niet de mensen informeren op het moment dat je een besluit hebt genomen. Dat is onzin. Het lijkt mij echt, daar ben ik echt van overtuigd, dat dit ook kosten bespaart. Dit middel kan ook kosten besparen. Daar heeft mevrouw Van de Meeberg groot gelijk in. Ook voor projectontwikkelaars bijvoorbeeld, is het heel prettig als er niet heel veel bezwaren komen en ze niet naar de Raad van State hoeven omdat het besluit gedragen wordt door de bevolking. Ook voor de gemeenteraad is dat trouwens heel prettig.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik geef de heer Beusenberg even gelegenheid om daarop te reageren. Daar wilde uiteindelijk ook nog EEN Haarlemmermeer op reageren en dan ga ik weer terug naar mijn rijtje waarin ook u staat, mijnheer Rip. Dus we komen er vanzelf doorheen. Mijnheer Beusenberg.

De heer BEUSENBERG: Ja, dank u wel voorzitter. Nee, ik zeg ook niet dat we inwoners pas moeten informeren op het moment dat er een besluit is genomen, maar we moeten ze eerder gaan informeren. Dat kan ook met een inloopavond hier op het gemeentehuis en dat hoeft dan denk ik geen € 200.000,00 te kosten.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan ga ik naar de heer Spijker, EEN Haarlemmermeer. Kort, voor een interruptie.

De heer SPIJKER: Voorzitter, dank u wel. Een reactie op mevrouw Gumbert. Mevrouw Gumbert, via u dan, voorzitter, zou het niet mogelijk zijn om eerder in dat hele participatieproject de betrokkenen te benaderen? Dus ruimschoots van tevoren en niet te laat of als er al besluitvorming is geweest? Bent u dat met mij eens?

De VOORZITTER: Een heel korte vraag rechtstreeks aan mevrouw Gumbert.

Mevrouw GUMBERT: Ja, dat zou wat mij betreft kunnen, bijvoorbeeld in de vorm van een burgerberaad.

De VOORZITTER: Prachtig kort antwoord. Dan gaan we nu door naar de heer Schaap van Forza!

De heer SCHAAP: Dank u wel voorzitter. Als eerste, het is alweer een tijdje geleden, maar ik had het eerder willen doen, wil ik aansluiten bij de woorden van mevrouw Roos. Ik herken me totaal niet in de woorden van D66 en de andere fracties herken ik daar ook niet in. Ik hoor vervolgens 'ja, participeren kost geld en zienswijzen behandelen, kost geld en waarom dan het burgerberaad niet?' Dus dan gaan we dubbele kosten maken voor projecten die we al hebben. Dus ik hoor graag van de voorstanders op welke volgende maatschappelijke instelling we gaan bezuinigen om een burgerberaad te kunnen realiseren.
Dan als aanvulling op de heer Spijker. Er is drukte in de ambtenarij. De capaciteit is heel laag. We hebben de voorzitter van de raad in het vragenuur ook horen zeggen 'dim even met de schriftelijke vragen want het is te veel'. Er is te veel op handen op het moment. En daarnaast heb ik ook iemand horen zeggen 'dan gaan we loten', hartstikke leuk. Vervolgens gaan er zich mensen aanmelden die niets te maken hebben met het onderwerp waar het over gaat, die er heel ver van staan. Maar die gaan wel meedoen en die worden misschien ingeloot. Dan is de volgende discussie: hoe gaan we loten? Waarover wordt geloot? Wie wel, wie niet? Hebben we daar zin in? Hebben we daar tijd voor? Nou, volgens mij hebben we wel betere dingen te doen.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Schaap. Uw inbreng riep een interruptie van de PvdA op en een gefronste wenkbrauw bij het college. De woorden 'dim even' zijn volgens mij niet letterlijk van het college geweest, maar dat kan niet interrumperen hier, dus dat doe ik dan eventjes.

De heer SCHAAP: Mag ik dan een punt van orde maken? Dan wil ik mijn excuses maken aan het college via de voorzitter van de raad, want het college bracht het veel netter naar voren dan ik het… Het was geen citaat.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik ken u als een zeer constructief raadslid. Dat was ook bedoeld als grapje. Maar eerst mevrouw Kamsteeg van de PvdA.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja dank u wel voorzitter. Ik sloeg even aan op de opmerking van mijnheer Schaap over waar wij dan op zouden willen bezuinigen. Ik heb een vraag daarover, want bedoelt mijnheer Schaap dan dat we maar helemaal niet meer moeten participeren?

De VOORZITTER: Mijnheer Schaap, u wordt rechtstreeks gevraagd.

De heer SCHAAP: Volgens mij is participeren gewoon wettelijk verplicht dus kunnen we niet eens kiezen of we dat wel willen of niet.

De VOORZITTER: Dank u wel. Volgens mij was dat een antwoord op de vraag. Dat roept nog een vervolg op, kort graag, want er willen nog meer mensen iets zeggen.

Mevrouw KAMSTEEG: Ik zal zeker kort zijn. Dus een burgerberaad zou net zo goed kunnen.

De VOORZITTER: Dat is uw conclusie. Ik ga eerst naar mevrouw Gumbert en dan kunt u op beiden nog even reageren als dat nodig is. Mevrouw Gumbert.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel voorzitter. Ik wil graag even een verduidelijking doen. Die is niet alleen gericht aan de heer Schaap, maar ik heb van meerdere partijen die zorg opgevangen, dat alle mensen, de hele gemeente uitgenodigd zou moeten worden voor elk burgerberaad, ook als het hen helemaal niet aangaat. Het lijkt mij dat dat een van de dingen is die in een verordening geregeld kan worden, welke mensen je uitnodigt. Ik zou me kunnen voorstellen dat als je bijvoorbeeld een burgerberaad zou willen organiseren over of er wel of niet windmolens moeten komen in de omgeving van Abbenes, je dan de mensen uit Badhoevedorp of uit Zwanenburg niet uitnodigt omdat je dan bijvoorbeeld een bepaald gebied kiest en daaruit dan mensen uitnodigt, gelote mensen uitnodigt, en dat daaronder weer een gewogen loting plaatsvindt. Ik wil daarmee wat zorgen wegnemen.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Gumbert, voor deze technische aanvulling. Ik zie dat mevrouw Van de Meeberg dat nog iets verder wil aanvullen en dan ga ik terug naar mijnheer Schaap.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Ja, een aanvulling op mevrouw Gumbert. We hebben een keer een handtekeningenlijst binnengekregen toen het tegen zonnepanelen ging waarop ook handtekeningen uit – meen ik me te herinneren – Terschelling stonden. Dus mensen bemoeien zich toch, gelukkig, wel met wat we aan het doen zijn. En inderdaad, dat zei mevrouw Gumbert ook, je gaat gericht uitnodigen en nogmaals, niet elk onderwerp is geschikt voor een burgerberaad.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik ga terug naar de heer Schaap en kijk of hij nog wil reageren op de interrupties en dan ga ik daarna door naar de rest van het lijstje.

De heer SCHAAP: Nou kort. Nee, mevrouw Kamsteeg, ik zie er niets in om dubbele kosten te maken, dus als we het een al hebben, hoeft het ander niet. Dat hoeft dus niet wel, maar gewoon niet. En ja, over loting op loting op loting. Er zijn 950 inwoners in Abbenes dus die gaan we alleen uitnodigen. Daar reageren er vervolgens misschien honderd op en van die honderd gaan we er nog eens uiteindelijk via loting misschien een stuk of twintig uitnodigen, die dan voldoen aan bepaalde eisen die we stellen. Dat is helemaal niet representatief. Ik zie er nog steeds niets in.

De VOORZITTER: Dank u wel, ik ga door naar de volgende die zich had aangemeld en dat is de heer Meijer. Nog voor een reactie op de inbreng – ik zal u even helpen herinneren, want ik zie dat u schrikt, maar u mag het ook aan u voorbij laten gaan – van D66 in de tweede termijn of het burgerberaad niet een goede voorinvestering is en uiteindelijk meer draagvlak oplevert aan het einde, waardoor je aan het einde minder kosten hebt in het kader van bezwaar of burgers die zich niet gekend voelen.

De heer MEIJER: Nee, die sla ik even over, voorzitter.

De VOORZITTER: Heel fijn, dan ga ik nu naar ChristenUnie-SGP.

De heer DEN BUTTER: Ja, ik had hem nog wel scherp inderdaad. Het is op zich een interessante stelling natuurlijk, als we nu als eerste investeren, houden we misschien aan het eind over. Als dat een ter zake argument zou zijn had ik daar graag cijfers over gezien. Die zijn niet voorhanden. Ik denk dat het ook heel ingewikkeld wordt om die te maken. Dan blijft eigenlijk alleen een afweging over 'hoe

ingewikkeld is de methodiek en wat kost die ten opzichte van andere methodieken?' Als ik hem zo zie, dan lijkt het me erg duur. Maar ik denk dat het moeilijk is om daar echt goede cijfers achter te krijgen.

De VOORZITTER: Een echte koopmansgeest, dank u wel mijnheer Den Butter. De heer Rip.

De heer RIP: Dank. Dan sla ik alles over het VSP over, want ik heb het idee dat als we dat gaan doen, we over een halfuur het hele VSP geregeld hebben en dat zouden we nadrukkelijk niet doen. Het gaat om het instrument. Als ik goed naar D66 luister, dan zou de uitkomst moeten zijn van een burgerberaad dat je draagvlak krijgt en dat je vervolgens het vertrouwen versterkt. De vraag is even of het er komt. En dan kom ik toch weer op die heel ingewikkelde methodiek die erachter zit en vergelijk ik het eigenlijk heel simpel. Als je een wereldrecord wilt rijden of wilt zwemmen of wilt fietsen of wilt lopen, moet elk detail kloppen. Elk detail. En in dit systeem, als het alleen al gaat over de loting en ziet wat er over en weer gezegd wordt over lotingen, is dat cruciaal. Elk detail moet goed passen. Dan slaat bij mijn partij toch de twijfel toe, in die zin dat we het een kans willen geven – daarom kwamen wij ook met die pilot – maar sluiten we ook heel nauw aan bij mevrouw Mees die zegt 'ja, maar we hebben al zo veel. We hebben die participatieladder. We hebben al heel veel instrumenten.' Het college kwam ook al met een hele rij instrumenten. Laten we die eerst eens helemaal laten uitkristalliseren om te kijken of dat goed werkt en laten we dan eens… Want ik ben wel nieuwsgierig of het ook werkt, want dan kunnen we het proefondervindelijk vaststellen. Dus die handreiking wil ik wel doen, maar echt elk detail moet kloppen en als er één detail niet klopt, is het effect weg en heb je dus niets. Geldverslindend zou ik het niet willen noemen, want democratie mag geld kosten hè? Dus die woorden zijn niet de mijne.
Ik wil dan als laatste toch mevrouw Roos bijvallen, want ik vind niet dat de volksvertegenwoordigers het vertrouwen in de inwoners niet hebben. Het is andersom. Het is andersom, de inwoners hebben heel veel moeite met vertrouwen geven aan de politiek en wij doen er alles aan om dat te vermijden. Mijn kwalificatie zou dat niet zijn. Mijn handreiking staat nog steeds. Misschien kunnen we dat nog in tweede termijn doen, dan gaan we maar een pilot bespreken.

De VOORZITTER: Dank u wel, mevrouw Gumbert. U mag reageren maar als u op de pilot of andere dingen wilt reageren, zou ik dat graag heel even willen bewaren, want dan laat ik eerst mevrouw Van de Meeberg dit onderwerp afronden en dan gaan we daarna op het voorstel van de heer Rip in over een pilot, want dat had hij eigenlijk al aangekondigd. Als u op een ander deel van zijn inbreng wilt reageren, geef ik u nog even het woord, want dan kan ik dit onderwerp afronden.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel voorzitter. Ik had drie dingen waarvan er een de pilot was. Twee dingen dan. Het ene punt is dat mijnheer Rip zegt 'het is niet zo dat wij geen vertrouwen hebben in de burger. De burger heeft geen vertrouwen in ons'. Persoonlijk denk ik en ook mijn fractie denkt dat daar een verband tussen is en dat dat vertrouwen gedeeltelijk teruggewonnen kan worden van de burger door de burger vertrouwen te geven om ook mee te beslissen. Dus dat ze niet alleen informatie krijgen en iets mogen vinden, maar ook mee mogen beslissen. Ik denk dat dat daaraan bij zou dragen.
Het tweede punt waar ik op wilde reageren, was wat de heer Rip zei – dan moet ik het weer even terughalen, sorry hoor, de tandwieltjes lopen iets trager – waar hij mee begon. Nee, het was niet de pilot. Ja, alle onderdelen moeten kloppen. Dank u wel mevrouw Van de Meeberg. Alle onderdelen moeten kloppen. Ik denk dat het waar is. Ik denk ook dat… Ik maak even een vergelijking met sport. Voor het ontwikkelen van een Formule 1 racewagen of een klapschaats en dergelijke moeten alle onderdelen kloppen, anders verlies je de wedstrijd alsnog. Maar je moet het wel proberen, want anders verlies je hem ook.

De VOORZITTER: Oké. Mevrouw Mees van de VVD wil daar nog een aanvulling op geven, of een reactie.

Mevrouw MEES: Ja, ik wil via de voorzitter een vraag stellen aan mevrouw Gumbert, of zij van mening is dat alleen een burgerberaad een participatiemiddel is dat het vertrouwen van de burger in de politiek kan herstellen, of dat onze huidige participatieladder, waarin we van nul tot honderd kunnen gaan als het gaat om hoeveel ruimte je geeft in het proces, ook een goed middel is om het vertrouwen van de burger in de politiek te herstellen.

De VOORZITTER: De heer Beusenberg wil een aanvulling doen op deze vraag van mevrouw Mees, of daar een reactie op geven?

De heer BEUSENBERG: Ik wil graag nog een vraag stellen aan mevrouw Gumbert.

De VOORZITTER: Oké, dan haal ik die ook nog op en kan mevrouw Gumbert reageren.

De heer BEUSENBERG: Hartstikke fijn. Mevrouw Gumbert vergeleek het eventjes met een Formule 1 auto en zei 'als je het niet probeert, dan lukt het ook niet'. Maar op het moment dat je het probeert en het mislukt, zijn we nog meer vertrouwen van de burgers kwijt. Dus ja, wilt u dat risico nemen?

De VOORZITTER: Mevrouw Gumbert, u heeft twee vragen gekregen.

Mevrouw GUMBERT: Mijn eerste antwoord voorzitter, aan mevrouw Mees van de VVD: nee, ik denk niet dat een burgerberaad per se het enige middel is. Ik denk wel dat het burgerberaad, hoe jong het ook is in het Nederlandse democratische systeem, al bewezen heeft dat het kan werken, terwijl we in ieder geval in deze gemeente met andere participatiemiddelen weinig resultaat geboekt hebben op dit punt van vertrouwen bij de inwoners.
En in antwoord op de heer Beusenberg. Wij hoeven gelukkig niet in ons eentje die Formule 1 auto uit te vinden. Er zijn al heel veel ervaringen opgedaan. Als je het faliekant laat mislukken, heeft het misschien een negatief effect, maar toch denk ik dat je de race alleen maar kan winnen als je investeert in vernieuwing.

De VOORZITTER: Een allerlaatste reactie van de heer Beusenberg en dan ga ik naar de afronding door mevrouw Van der Meeberg.

De heer BEUSENBERG: Ik zal hem als een soort fotofinish erover heen laten komen, voorzitter.
Nee. Elk detail moet kloppen. Dat is al eerder naar voren gekomen. Elk detail moet kloppen en dan hebben we het niet over het faliekant laten mislukken. Op het moment dat er iets misgaat, waardoor het ook maar een kleine mislukking is, zijn we gewoon vertrouwen van onze inwoners kwijt. Dus nog een keer de vraag: wilt u dat risico dan nemen?

De VOORZITTER: Heel kort antwoord, mevrouw Gumbert.

Mevrouw GUMBERT: Voorzitter, ja.

De VOORZITTER: Dank u wel. Dan ga ik naar mevrouw Van de Meeberg. Zij heeft dit onderwerp ingebracht als eerste in de tweede termijn en ik vraag haar om ook het onderwerp voor zover dat is besproken samen te vatten, zodat we door kunnen gaan naar een volgend onderwerp.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het codewoord voor dit hele onderwerp 'vertrouwen' is en blijft. Mijnheer Beusenberg zei het net ook. En terecht hoor, als je dit verprutst, ben je het vertrouwen echt forever kwijt. Daarom is het heel belangrijk dat, mocht je dat doen, je dat heel goed

en gedegen doet. En ik hoor gewoon niet het vertrouwen van deze raad om dat te doen. Dat is prima. Dat is een mogelijkheid.
Ik wil nog op één ding reageren. Ik hoorde mevrouw Mees net zeggen 'je kunt nu van nul tot honderd mensen mee laten doen'. Ik denk dus dat dat niet van nul tot honderd is, maar van nul tot zeventig is en dat een burgerberaad een extra stap zou kunnen zijn om mensen echt mee te laten doen en dat vertrouwen in de politiek terug te kunnen laten keren. Maar dat is niet het einddoel. Het einddoel is gedragen beleid, wat ons betreft, als het gaat over burgerberaad. Volgens mij willen we allemaal gedragen beleid, dat iedereen begrijpt waarom je iets hebt besloten met elkaar.
En of dat wat mag kosten? Ik hoor van niet. Ik ben blij dat mijnheer Rip het heeft over een pilot. Ik denk dat dat een heel goed idee is, maar ik weet ook niet of we daarvoor de handen op elkaar krijgen als ik het zo hoor. En mijnheer Beusenberg heeft nog een aanvulling.

De VOORZITTER: Ik denk dat als het op het onderwerp pilot is, hij heel even mag wachten. Want dat onderwerp was in de eerste termijn aangestipt door mijnheer Rip. Dus ik wil vragen of mijnheer Rip dat heel kort nog even wil inleiden en dan kunnen de collega's daarop reageren.

De heer RIP: Ja graag, ik zei in het begin al, het is een interessant gesprek. Het gaat over inwoners, het gaat over vertrouwen, het gaat over draagvlak. Dat zijn alle ingrediënten die je hebt als volksvertegenwoordiger en die breng je bij elkaar. Daarom is het zo interessant om het erover te hebben. Alleen probeerde ik aan te geven over dat hele proces dat ik de succes stories nog niet heb gehoord. Ik heb ook gegoogeld, ik heb ook naar het rijtje dat Forza! opnoemde gekeken. Er zijn niet zoveel successen geboekt, althans, dat is mijn indruk. Ik heb gezegd dat het tijdrovend is en dat we op moeten passen voor participatiemoeheid. Ik heb ook gezegd dat het ingewikkeld is. Maar ik ben ook nieuwsgierig. Elk detail moet kloppen, heb ik al gezegd, voordat je een wereldrecord kunt rijden. Daarom kom ik op een pilot en dan moet je onderwerpen aandragen. Een van de onderwerpen zou misschien kunnen zijn, omdat ik ergens gelezen heb dat dat ergens wel een klein beetje succes was, de ombuigingen. Daar heb je een lang traject voor nodig en dat heb je ook nodig om het goed te doen, dus dat voordeel hebben we dan. Dan kunnen we eens kijken of het werkt. Ja, dat kost dan geld, maar dan moeten we ook zo eerlijk zijn, als het niet werkt, hoeven we de rest niet helemaal op te tuigen. Want dan weet je proefondervindelijk of dat een goed instrument is.
Ik heb er nog wel een. Mag ik nog? Ik heb nog wel een onderwerp en dat heeft meer betrekking op volgende week en de discussie Raad on Tour, waarbij wij hebben vastgesteld dat er veel aandacht is voor oudere wijken en dat de levensvatbaarheid van die oudere wijk onder druk staat. Laten we eens kijken of we met een burgerberaad als een pilot kunnen kijken of er ideeën naar boven komen om bij een wijk als Overbos, Bornholm, Pax, die levensloop erin te brengen. Nou, dat zijn twee onderwerpen. Tijdrovend en volgens mij ideaal om mee te starten.

De VOORZITTER: Dank u wel, ik zie dat uw inbreng gelukkig een aantal mensen triggert om te reageren, dus dat is mooi. Mijnheer Beusenberg al voordat u het had ingestart en daarna heb ik mevrouw Gumbert en mevrouw Van de Meeberg.

De heer BEUSENBERG: Dank u wel voorzitter. Ik heb nog wel een derde pilotonderwerp voor mijnheer Rip en dat is het houden van een burgerberaad over het houden van het burgerberaad.

De VOORZITTER: Dank u wel, dan heb ik daarna mevrouw Gumbert staan.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel voorzitter. Ik was heel blij dat de heer Rip zelf het voorbeeld noemde dat ik had. Hij suggereerde namelijk 'er zijn eigenlijk niet zo veel succesverhalen'. Gelukkig heb ik vorige week door de griffie het succesverhaal over het burgerberaad over de ombuigingen in Zeist laten rondmailen. Dat wilde ik net noemen, maar toen noemde hij het zelf. Al wist hij niet meer dat het Zeist

was. Maar dat is inderdaad een succesverhaal. Dat lijkt mij mooi. Ik vind alleen wel dat als we een pilot gaan doen, we dan wel nog steeds heel goed na moeten denken over de kaders, over de voorwaarden, over de manier waarop. Want als je een pilot gaat doen zonder die dingen goed te bespreken, is de kans dat die pilot niet slaagt veel te groot. Het lijkt mij dus belangrijk om daar wel een goed startpunt voor met elkaar af te spreken, voordat er een pilot gedaan wordt.

De VOORZITTER: Mijnheer Rip wilde heel kort alvast.

De heer RIP: Nou ja, ik hoop dat u mij goed gehoord heeft. Ik heb gezegd 'het is heel ingewikkeld en het begint dan al bij de start.' De start is een goede vraagstelling. Daar kan je uren over discussiëren. Daar kun je een hele studie op loslaten. Maar de vraagstelling is al cruciaal, welke vraag en welke opdracht geef je mee? Dus als u mij goed beluisterd heeft, had ik dat al verteld.

De VOORZITTER: Dank u wel voor deze aanvulling, dan ga ik door naar mevrouw Maat van het CDA, die graag ook wilde reageren op de ingebrachte vraag.

Mevrouw MAAT: Ja dank u wel voorzitter. Ik heb mijn collega's inderdaad al een hele hoop horen zeggen. Toen het net over financiën ging, dacht ik 'dat is eigenlijk niet de reden zoals ik heb gehoord van mijn collega's waarom we dit niet zouden doen'. Het staat of valt met dat onderwerp. Daar heb ik ook over nagedacht. Tijdens onze informatieve sessie moesten we ook met elkaar in gesprek over 'wat zou dan een goed thema zijn?' Dan hoor ik net mijnheer Rip zeggen 'misschien de ombuigingen'. Ik denk, wij moeten hier op het raadhuis al sessies krijgen en workshops krijgen om de gemeentefinanciën te begrijpen. Ons lijkt het geen goed idee om ombuigingen te gaan doen als onderwerp voor een burgerberaad. Daarbij denk ik ook dat er dan iemand is die zegt 'ja, maar ik maak nooit gebruik van sportservice of van MeerWaarde, Maatvast. Dus dat interesseert me niet, dus daar kan prima geld van af'. Om maar een voorbeeld te noemen. Niet om zwartgallig te doen, maar om te laten zien dat het zo ontzettend moeilijk is om met elkaar te beslissen. Wat is dan een geschikt onderwerp? Ik heb net gehoord dat afval, de VANG, dan bijvoorbeeld zo'n onderwerp had kunnen zijn. Maar we hebben het ook met de fractie gehad over, als we nu kijken naar de aankomende jaren, wat zijn dan onderwerpen waar we dit voor zouden kunnen doen? Die zien wij gewoon op dit moment niet op de agenda staan voor de komende jaren. Dus in dat geval hebben wij er geen fiducie in dat dat op een bepaalde manier zou kunnen bijdragen. Nu zei mijnheer Rip ook nog iets over de oudere wijken. Ja, precies. Heel leuk. Ik ben daar ook voor naar het Podium voor Architectuur geweest, die hebben daar toen voor Overbos een hele map gemaakt en dergelijke. Ik herinner mij ook dat wij in Nieuw-Vennep ook een keer met een kaart hebben gezeten. Dat was toen voor de Omgevingswet, uit mijn hoofd. Dus er zijn ook andere manieren om met de mensen te spreken. Want ik vind het een heel goed idee om mensen uit de wijkraad te laten vertellen 'wat vindt u hier leuk?' Maar dat kunnen wij ook op de gehele participatieladder op een andere manier doen. We kunnen informatiesessies houden. We kunnen gewoon mensen uitnodigen op het dorpshuis met tekeningen 'wat zou leuk zijn moeten, moet iets wel of niet een bepaalde kleur krijgen, moet er dit komen of dat komen?' Daar hoeft geen burgerberaad voor te komen. Dus nogmaals, ik ben echt aan het zoeken wat dan een goed onderwerp is. Op dit moment zien wij dat niet.

De VOORZITTER: Dank u wel mevrouw Maat. Ik zie dat mijnheer Rip wil reageren. Ik geef u aan het eind sowieso nog de ruimte om het samen te vatten en dan een reactie te geven. Dan ga ik even door, want dan kan iedereen aangeven hoe die erin zit. Mevrouw Van de Meeberg staat nu op mijn lijstje.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: Dank u wel voorzitter. Ik vind het een heel leuke lijst van onderwerpen worden. Dank aan mijnheer Rip voor het inbrengen daarvan. Ik zou er nog eentje aan toe willen voegen. Vuurwerkoverlast. Ik denk dat het alle inwoners daarmee te maken hebben en er ook iets van vinden. En je ziet steeds meer mensen zich uitspreken daarover. Ik zag zelfs lokale VVD'ers die hier voor een

vuurwerkverbod pleitten op sociale media. Dus heel interessant. Dus het zou een onderwerp kunnen zijn waar we het over zouden kunnen hebben.

De VOORZITTER: Dank u wel, de heer Den Butter, ChristenUnie-SGP.

De heer DEN BUTTER: Dank u wel voorzitter. Een pilot. Ik begrijp de behoefte aan een pilot, maar ik begrijp niet hoe u die zou willen instellen zonder eerst te beginnen met het maken van een verordening. Je kan toch niet zomaar in het wilde weg een kleine pilot beginnen terwijl we allemaal zeggen 'alle details moeten kloppen'? Die zul je dan eerst moeten bespreken met elkaar. Dus ik zie niet in hoe het houden van een pilot een oplossing is om eventjes voorzichtigjes te proberen. Ik denk gewoon 'of we doen het wel, of we doen het niet'. En vooralsnog zien we nog steeds onvoldoende wat de noodzaak is ten opzichte van de hoeveelheid werk die het kost.

De VOORZITTER: Dank u wel. Mevrouw Roos, FVD.

Mevrouw ROOS: Dank u voorzitter. Mevrouw Maat heeft eigenlijk heel goed verwoord hoe ik er ook in sta. Een pilot… ik zie de behoefte daar misschien nog wel, maar als we het dan hebben over ombuigingen, vind ik dat totaal niet het onderwerp dat je daar dan voor zou moeten gebruiken. Er werd al gezegd, van een technisch onderwerp moet je wegblijven. Je moet gaan voor open vragen. Dan denk ik dat je inderdaad ook open meningen krijgt, open adviezen waar je uiteindelijk ook weinig mee kan. Een levensloopvisie, dat zou je dus inderdaad helemaal aan de voorkant moeten doen. Wij lopen over van de visies waar ook uiteindelijk heel veel op geparticipeerd wordt. Vuurwerkoverlast. Ik snap dat D66 met dat onderwerp komt, maar dat lijkt me ook duidelijk, het moet ook uitvoerbaar zijn namelijk en ik voel aan mijn klompen aan dat wat daaruit zal komen niet uitvoerbaar is. Dan zet je weer iets op voor frustratie van de burgers.

De VOORZITTER: Dank u wel. U riep een korte reactie op bij mevrouw Gumbert.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel voorzitter. Ja, juist over bezuinigingen is dus een zeer succesvol burgerberaad geweest in Zeist. En juist dat is geen technisch onderwerp. Dat gaat namelijk niet over precies hoe die financiële wetgeving et cetera in elkaar zit, maar over 'wat voor samenleving willen wij?' De mensen hebben daar… Nou ja, u kunt dat artikel nog teruglezen, want ik heb dat gemaild. Het is dus niet zo dat mensen daar niet over na kunnen denken omdat ze niet in de gemeenteraad zitten of zo.

De VOORZITTER: Dank u wel, ook mevrouw Van de Meeberg werd direct aangesproken.

Mevrouw VAN DE MEEBERG: D66 werd aangesproken door mevrouw Roos die zei 'wat er uit dat burgerberaad over vuurwerk komt, kunnen we toch niet uitvoeren'. Dus daarmee leg ik hem toch weer terug: hoeveel vertrouwen heeft u in de inwoners?

De VOORZITTER: Oké, mevrouw Mees, u wilde interrumperen daarop?

Mevrouw MEES: Dat was op een tijdje terug.

De VOORZITTER: Dat mag.

Mevrouw MEES: Het is eigenlijk ook de vraag van mijnheer Rip. Ik ga even weer terug naar het onderwerp van…

De VOORZITTER: Oké, u staat gewoon op het lijstje, dus dan kom ik zo bij u terug als het niet om deze reactie gaat. Dan kan mevrouw Roos nu reageren.

Mevrouw ROOS: Die had ik een beetje over mezelf afgeroepen natuurlijk. Het gaat dan niet om het vertrouwen, maar het gaat er dan om dat je ook daadwerkelijk iets moet hebben waar je wat mee kunt doen. En juist een onderwerp zoals vuurwerk is al een heel lastig onderwerp. Daar wordt niet voor niets zo meteen nog over gesproken. En ombuigingen. Ik kan me voorstellen dat Zeist misschien zegt dat het een succes is, maar waarschijnlijk… Ik moet eerlijk zeggen, ik heb het niet goed gelezen. Er komt een consensus uit, over het algemeen, en die wordt ook vrij ruim neergezet. Dus dan kan je zeggen 'dat advies nemen we over', maar uiteindelijk kan je er zo weinig mee. Dus ik zie van 'laat maar zitten', maar ik heb gezien dat dingen heel ruim worden opgeschreven.

De VOORZITTER: Mevrouw Roos, kunt u uw reactie afronden? Want er zijn nog een paar mensen die iets willen zeggen en we hebben nog vijf minuten tijd. Dank u wel. Mevrouw Mees van de VVD.

Mevrouw MEES: Ja, dank u wel voorzitter. In antwoord op wat mijnheer Rip heeft voorgelegd in de tweede termijn 'zullen we een pilot proberen?' Ik ben nog steeds op zoek naar 'wat hebben we eigenlijk niet in die participatieladder?' Daar zijn we net mee begonnen. We hebben twee onderwerpen, de ketenaanpak en Wind op Land die we op die manier hebben opgepakt. Daar zijn we mee aan het oefenen. Laten we dan daarmee doorgaan.
Overigens vind ik dat burgerberaad en vertrouwen, mevrouw Gumbert heeft daar iets over gezegd, dat zou betekenen dat al onze andere participatiemiddelen minder vertrouwen naar de... Mijn idee is dat ook bij een burgerberaad een gemeenteraad kan besluiten om het advies van het burgerberaad niet over te nemen. Dus dan zou je nog steeds geen vertrouwen kunnen krijgen van de inwoners. Dus ik zie niet in waarom we nu nog een vijfde instrument moeten toevoegen, of zesde, of zevende. Laten we gewoon doorgaan met wat wij zijn begonnen en dat is een prachtige participatieladder waar we al twee onderwerpen langs behandelen.

De VOORZITTER: Dank u wel. Omwille van de tijd ga ik nu nog Forza! en PvdA kort de gelegenheid geven om te reageren op de inbreng van de heer Rip. De heer Rip vraag ik om heel kort af te ronden en dan geef ik het laatste woord even om de sessie af te concluderen aan GroenLinks en dan hamer ik hem af. Dan geef ik dus nu eerst nog het woord aan de heer Schaap.

De heer SCHAAP: Ja, dank u. Kort, voor een pilot – het is ook al gezegd – moet je heel veel organiseren. Je moet daar toch wel een stukje tijdelijk beleid voor invoeren en dan moeten we het daarover hebben. Dus in feite ben je dan al bezig met een voorstel daarvoor. Dat is iets waarvan ik volgens mij proef dat de meerderheid daar niet op zit te wachten. Dus waarom zouden we dat doen?
Ik hoor het CDA zeggen 'ik vind het een leuk onderwerp dat mensen kunnen meedenken over hun eigen woonomgeving, zeker, maar dat hoeft niet via een burgerberaad.' Dat kan ook gewoon via meedenken via een participatieproces of in de raad of door een avond te organiseren in het dorpshuis. Voor zware technische onderwerpen, zwaarwegende beleidstukken zijn wij gekozen als gemeenteraad en daar moeten wij ons hoofd over buigen. Daar moeten we onze inwoners niet mee lastig vallen. Dat moeten we echt niet doen.
Dan hoor ik 'in Zeist is het een succes'. Ik heb met zes gemeenten gesproken die daar toch een andere mening over hebben.

De VOORZITTER: Dank u wel, ik ga snel door naar mevrouw Kamsteeg.

Mevrouw KAMSTEEG: Ja, even nog dit. In Haarlem loopt een burgerberaad en het is nog helemaal niet duidelijk of dat geen succes is. Dat nog even in reactie op mijnheer Schaap, via u mevrouw de voorzitter.

Dan het voorstel van mijnheer Rip. Het lijkt mij een heel goed idee om een pilot te doen want dan weten we tenminste waar we het over hebben. Ik begrijp uit heel veel reacties dat mensen het boekje niet gelezen hebben want daar staat heel duidelijk in hoe je een burgerberaad moet doen. Als je van tevoren zegt bij het mandaat dat je het advies gaat overnemen, kun je daar dus ook niet meer op terugkomen. Ik ben eigenlijk wel benieuwd naar aanleiding van de opmerking van mijnheer Den Butter of een pilot überhaupt kan. Ik denk dat de tijd te kort is om het college daar nog iets over te laten zeggen, maar misschien kan dat schriftelijk.

De VOORZITTER: Ik stel voor om als u die vraag heeft, die schriftelijk te stellen of te kijken of daar misschien in het hoekje toch nog een aanwijzing voor staat. Ik ga vragen aan de heer Rip om in één minuut even het pilotonderwerp af te concluderen, want dan kan ik nog heel even mevrouw Gumbert van GroenLinks de laatste tijd geven om het einde van de sessie rond te maken.

De heer RIP: U vraagt echt heel veel. Dat is voor mij echt een wereldrecord. Eén minuut, ik begrijp het. Ik had niet de illusie dat ik iedereen zou overtuigen. Ik wil naar het CDA zeggen dat de VANG juist wel met onderdelen van het burgerberaad tot stand is gekomen, met tafelgesprekken, dus dat is wel degelijk een instrument geweest. Ik wil tegen het CDA zeggen dat als wij workshops krijgen om de financiën onder controle te krijgen, als je kijkt naar de ingewikkeldheid van het burgerberaad worden daar ook professionele mensen ingezet om mensen te begeleiden in de materie. Dus dat kunnen we ook wegstrepen. Ik snap de behoudendheid van de VVD heel erg goed, want we hebben al twee zaken die we lopen, Wind op Land en die kanaalstrategie of zoiets. Daar zijn we mee bezig. We hebben veel instrumenten al beschikbaar waarvan we niet weten of ze echt helemaal goed uitgekristalliseerd zijn. Maar ik ga nu echt afronden. Ik blijf bij mijn handreiking namens mijn partij om te kijken 'als we het dan doen, laten we dan een proef doen'. Dan kom ik naar mijnheer Den Butter. Wij gaan altijd zelf over de pilots en daar heb ik niet eerst een verordening voor nodig. Daar heb ik gewoon deskundigen voor nodig die dat in gang kunnen zetten. Dus dat is mijn drempel niet. Ik wil het hiermee afronden.

De VOORZITTER: Dank u wel mijnheer Rip. Het was u bijna gelukt. Net iets over de minuut, heel knap. Ik geef mevrouw Gumbert het allerlaatste woord en daarna concludeer ik dat het voldoende besproken is.

Mevrouw GUMBERT: Dank u wel voorzitter. Ik denk dat het de stemming over het algemeen niet positief is hier in de raad. Ik denk ook, mijnheer Rip, dat het voor het organiseren van een pilot toch nodig zal zijn om wel na te denken over 'hoe doen we dat dan en wat voor regels stellen we daarvoor op'? Want je kunt niet zomaar zeggen 'we doen een pilot', je moet daar dan toch over nadenken. Maar GroenLinks is gelukkig bereid om een initiatiefvoorstel te doen voor een verordening die gebruikt zou kunnen worden voor zo'n pilot. En dat gaan we dus overwegen. Wij gaan daarmee aan de slag om zo'n initiatief conceptverordening voor een pilot burgerberaad te maken.

De VOORZITTER: Dank u wel. Ik denk dat er even technisch advies moet worden gevraagd. Ik concludeer wel dat het onderwerp op dit moment voldoende besproken is en dat dan even moet worden gekeken wat wel en niet mogelijk is. Dank u wel aan GroenLinks voor het inbrengen van deze sessie. Ik sluit hem hierbij af.